

С.В. СИДОРЕНКО (кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін)

Запорізький державний медичний університет, Запоріжжя

E-mail: sv20_2011@mail.ru

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА (НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ)

В статті розглядається питання реалізації правових засад громадянського суспільства; проводиться аналіз Конвенції цінність якої полягає не стільки у фіксації прав та свобод, скільки у створенні механізму їх імплементації, сутність якого полягає у виникненні на європейському просторі особливого органу – Європейського суду з прав людини; обговорюються основні порушення Конвенції та шляхи реалізації її пунктів в Україні.

Ключові слова: громадянське суспільство, Європейський суд з прав людини, європейська правова система, Конвенція з прав людини, імплементація, «пілотне рішення».

За словами В.Воронкової, людству загрожує загострення різноманітних глобальних криз [1, с.5]. Однією з цих криз є криза у громадсько-правовій сфері та правовій свідомості країн пострадянського табору, долання якої буде сприяти формуванню громадянського суспільства в Україні. Адже, громадянське суспільство базується, передусім, на правових засадах. Для пересічних українців рішення Європейського суду є необхідними, оскільки для багатьох – це, останній пошук справедливого рішення, віра в законне судочинство та повагу до неї, як до громадянина та людини в умовах, коли такі слова як честь та гідність позабуті чиновниками та бюрократами; в умовах, коли особистість в суспільстві немає прав та свобод для власного захисту, в умовах, де діють правила феодалізму. Так, за інформацією журналу «Комерсант» на сьогодні Україна програє 11 млн. у день у Європейському суді по правам людини [8]. На думку В.Речинського, заснування Європейського суду з прав людини є свідченням європейського визнання, щонайменше, двох презумпцій: що держава може бути в цілому ворожою до людини; та що люди нарешті позбулися здатності миритися з цим. Нині Європейський суд з прав людини у Страсбурзі регулярно приймає рішення щодо порушення країнами своїх зобов'язань за міжнародним правом у галузі прав людини, закріпленим у Європейській конвенції з прав людини.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, котра стала продуктом кропіткої роботи Консультативної Асамблеї Ради Європи та її фундаторів, була учинена країнами-підписантами, які одночасно були учасниками Ради Європи, 4 листопада 1950р. у Римі у палаці Берберині під час сесії Комітету Міністрів. Лише Греція та Швеція підписали цей документ пізніше – 28 листопада того ж року в Парижі. Пізніше, 3 вересня 1953 р., Конвенція вступила в дію.

Метою статті є:

- 1) аналіз історії підписання Конвенції країнами-учасницями Консультативної Асамблеї Ради Європи та її фундаторами;
- 2) виявлення основної мети створення та механізмів реалізації Конвенції на міжнародному та національному просторі;
- 3) пошук механізмів впровадження в українське судочинство та адміністративну практику європейських стандартів прав людини, що створить передумови для зменшення числа заяв до Європейського суду з прав людини проти України.

Обговорення проблеми Стрижневою частиною Конвенції є розділ I, який розвиває згадані принципи Конвенції та встановлює систему основоположних прав та свобод людини. Так, щонайперше, Конвенція у ст.2 визначає право кожного на життя, зміст якого полягає в тому, що ніхто не може бути умисно позбавлений життя. Стаття 3 цього документа встановлює заборону катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання, а ст.4 – заборону рабства та примусової праці, тримання в підневільному стані. До основоположних прав людини Конвенція також відносить право на свободу пересування та особисту недоторканість (ст.5), право на справедливий суд (ст.6), право на повагу до приватного та сімейного життя (ст.8), право на свободу думки, совісті та релігії (ст.9), право на свободу зібрань та об'єднань (ст.11), право на шлюб (ст.12), право на ефективний засіб юридичного захисту (ст.13) тощо [7, с.44-46].

В 1997 році Україна ратифікувала Конвенцію про захист прав і основних свобод людини, згідно з якою кожний має право в разі порушення його прав і свобод з боку державних органів звернутися зі скаргою про порушення до Європейського суду з прав людини. Однією з найбільш вагомих для розуміння природи демократичного суспільства є стаття 10 Конвенції – стаття, яка гарантує право на свободу вираження поглядів та право на отримання інформації. Так, стаття 10 Конвенції про захист прав і основних свобод людини проголошує таке: «1.Кожна людина має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватись своїх поглядів, одержувати і поширювати інформацію та ідеї без втручання держави і незалежно від кордонів. Ця стаття перешкоджає державам вимагати ліцензування радіо-, теле- або кінопідприємств.

2. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може бути предметом таких формальностей, умов, обмежень або покарання, які встановлені законом і необхідні в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадянського порядку, з метою запобігання заворушенням або злочинам, для захисту здоров'я і моралі, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конвенційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя». Згідно з Конвенцією про захист прав і основних свобод людини, свобода вираження поглядів і отримання інформації є практично

Правові засади громадянського суспільства (на прикладі європейського суду з прав людини)

необмеженою. Держава може на законній підставі обмежувати це право тільки в тому випадку, коли дотримані умови, зазначені в пункті 2 статті 10. Якщо ж ці умови не задоволені, втручання з боку органів державної влади в право на свободу висловлювань є порушенням Конвенції. Цілий ряд справ, розглянутих Європейським судом, стосувався питання обмеження свободи слова в інтересах здійснення правосуддя і гарантування справедливого судового розгляду. Згідно з вимогами пункту 1 статті 6 Конвенції під час судового розгляду можуть скластися обставини, коли держава зобов'язана втрутитися в здійснення права на свободу висловлювань, якщо публікація інформації щодо процесу загрожує порушенням права особи на справедливий суд. З іншого боку репутація самої судової системи є достатньо важливим аспектом, що виправдовує втручання у свободу висловлювань. На думку Європейського суду, суди – гаранті правосуддя, їх роль є ключовою в державі, яка ґрунтується на принципі верховенства права. Тому вони повинні користуватися довірою суспільства і відповідно бути захищені від нічим не обґрунтованих нападів, особливою на увазі таку обставину, що на суддях лежить обов'язок стримності, який заважає їм відповісти за критику.

Проте виникають обставини, коли втручання держави у здійснення права на свободу виявлення поглядів, пов'язаного із здійсненням правосуддя, може бути визнана Європейським судом такою, що є необхідною в демократичному суспільстві і що порушує статтю 10. Прикладом такого підходу може стати справа Вебера, яка стосувалась Швейцарії. Швейцарського журналіста було засуджено за розкриття під час пресконференції інформації про кримінальну справу, чим було порушено таємницю слідства, гарантовану законодавством відповідно кантону Швейцарії. Європейський суд вирішив, що це засудження суперечить статті 10, оскільки воно призвело до такого втручання у свободу висловлювання, яке «не було необхідним в демократичному суспільстві» для досягнення поставленої легітимної мети. Європейський суд відзначив у своєму рішенні, що така інформація вже була відкрита під час попередньої прес-конференції і тому не було ніякого сенсу приховувати вже відомі громадськості факти. Захист моралі також може бути виправданим втручанням. У кількох справах Європейський суд визнав необхідність втручання з боку органів державної влади у свободу виявлення поглядів з метою захисту моралі. Як правило, тлумачення поняття моралі є компетенцією держави, але одночасно Європейський суд проводить оцінку щодо необхідності обмежень у демократичному суспільстві. Таким чином, Європейський суд може дійти висновку, що державна концепція моралі не відповідає критеріям демократичного суспільства, і визнати факт порушення статті 10 [5, с. 4-10].

Перелічені основоположні права людини, закріплені в Конвенції, не потребують коментарів. Вони не лише добре відомі усім суб'єктам правовідносин у державах, які ратифікували Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, а й є засадничими щодо їх правотворчої та правозастосовної діяльності. Жоден нормативно-правовий акт в Україні

Сидоренко С.В., 2013

та інших державах – учасницях Ради Європи не може суперечити відповідним статтям Конвенції. Цінність Конвенції полягає не стільки у фіксації прав та свобод, скільки у створенні механізму їх імплементації, сутність якого полягає у виникненні на європейському просторі особливого органу – Європейського суду з прав людини [7, с.44-46]. Україна підписала Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 9 листопада 1995р. Ратифікація Україною її змісту стала вирішальною передумовою входження нашої держави до співтовариства демократичних країн Європи. Після ратифікації Конвенції Верховною Радою України та з набранням нею чинності для України наша держава визнала для себе обов'язковою юрисдикцію Європейського суду з прав людини. За роки незалежності Україна приєдналася до рішень європейської правової системи. 30 березня 2006р. було прийнято закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку з обов'язком держави виконати рішення Європейського суду з прав людини у справах проти України; з необхідністю усунення причин порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і протоколів до неї; з впровадженням в українське судочинство та адміністративну практику європейських стандартів прав людини; зі створенням передумов для зменшення числа заяв до Європейського суду з прав людини проти України. Рішення є обов'язковим для виконання Україною відповідно до статті 46 Конвенції.

За словами Ж.-П.Коста, у кількісному вимірі більша частина роботи Суду стосується звернень нових держав-членів (більше, ніж 50% справ, які знаходяться на розгляді Суду, надійшли з країн, які увійшли до системи за останні 15 років). Справді, більше ніж 8% заяв стосуються України. На думку Ж.-П. Коста, в період з 1999 по 2009р. щодо України було винесено 600 рішень, по 60 щороку, в яких було встановлено щонайменше одне порушення Конвенції. Ж.-П.Коста наголошує на ролі органів державної влади загалом – вони не повинні допускати виникнення ситуацій, коли права, передбачені Конвенцією, могли безкарно порушуватися приватними особами. Коли ми говоримо про те, що держави повинні виправляти порушення положень Конвенції, ми також маємо на увазі, що вони повинні дотримуватися практики нашого Суду та забезпечувати належне виконання його рішень, зокрема, вживаючи загальні заходи та виправляючи ситуації, що призводять до виконання подібних питань. Одним із способів (але не єдиним) є винесення Судом «пілотного рішення», яке стосується системних порушень. Поняття «пілотного рішення» означає рішення, в якому держава-відповідач повідомляється про те, що існує структурна або систематична проблема, яка призвела до надходження великої кількості подібних заяв або може призвести до цього в майбутньому. Отже, «пілотне рішення» закликає державу запровадити механізм для виправлення ситуації та забезпечення того, щоб заяви, які знаходяться на розгляді Суду, або майбутні заяви вирішувались на національному рівні. У справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» (2010 р.) було винесене важливе «пілотне рішення», яке

Правові засади громадянського суспільства (на прикладі європейського суду з прав людини)

стосувалося систематичної проблеми невиконання рішень національних судів за відсутністю внутрішніх засобів правового захисту для виправлення цієї ситуації та її наслідків [6].

Знаменно, що суверенні держави, як правило, поважають несприятливі для них рішення Суду. За станом на березень 1995 року учасницями Конвенції були 30 держав – членів Ради Європи. У відповідь на рішення страсбурзького Суду, вони реформували поліцейські процедури, системи карних установ, практику забезпечення добробуту дітей, діяльність управлінських відомств, судову процедуру, законодавчі норми з питань моралі і змінили підхід до вирішення багатьох інших важливих державних питань. Більш того, ці держави відшкодовують завдану окремим особам шкоду. Готовність, з якою визнаються рішення Європейського суду з прав людини, свідчить про появу у західній юридичній традиції принципово нового явища: ефективною системи міжнародного права, яка регулює найбільш чутливі ділянки сфери, яка раніше, як вважалося, належала виключно до царини національного суверенітету. Чому вивчення європейського права у галузі прав людини може бути корисним для суддів, адвокатів і студентів права за межами Європи? Особливо в Україні. По-перше, поява цього права є сама по собі великою подією. Ніхто не може претендувати хоча б на поверхове знання правових систем світу без ознайомлення з європейським правом у галузі прав людини. По-друге, європейське право у галузі прав людини проливає світло на правовий захист прав людей взагалі. Одним з недоліків українців є, наприклад, те, що вони надто часто і неохоче беруть до уваги аналогічний досвід інших. Страсбурзький Суд і Європейська конвенція з прав людини захищають багато з тих прав, які тлумачаться і застосовуються Верховним судом Сполучених Штатів відповідно до Конституції Сполучених Штатів, а останнім часом – і Верховним судом Канади відповідно до Канадської хартії прав і свобод. Тією мірою, якою спосіб тлумачення страсбурзьким Судом норм права у галузі прав людини відрізняється від практики судів у Сполучених Штатах і Канаді або ж відображає її, він, безперечно, висвітлює як характер цих прав, так і загальну процедуру прийняття судових рішень у порядку конституційного нагляду [4].

Принцип, за яким право має захищати права людини, якими користуються окремі особи, від зловживань з боку урядів, можна простежити, починаючи з праці Джона Локка «Два трактати про державу», яка вийшла друком у 1690 році. Локк вважав, що першими в природному порядку речей з'явилися права людини, а не держави. У 1762 році Жан-Жаком Руссо було проголошено революційний потенціал прав людини: «Людина народжена вільною, але усюди вона в кайданах». 4 липня 1776 року у Філадельфії побачила світ американська Декларація незалежності. 27 серпня 1789 р. французька Декларація визнала і проголосила «перед лицем і з благовоління Верховної Істоти такі права людини і громадянина: 1. Люди народжуються і залишаються вільними і рівними у правах; суспільні відмінності можуть ґрунтуватись лише на основі загальної користі. 2.

Метою кожного політичного об'єднання є збереження природних і невід'ємних прав людини; цими правами є свобода, власність, безпека і опір гніту. 3. Закон є виразом загальної волі; всі громадяни мають право брати участь особисто або через своїх представників у його створенні; він повинен бути рівним для всіх, захищає він чи карає. Усі громадяни, як рівні перед ним, однаковою мірою допускаються до всіх державних посад, місць і служб, відповідно до їх здібностей і без розрізнення іншого, ніж на основі чеснот і обдарованості. 4. Вільне повідомлення ідей і поглядів є одним з найцінніших прав людини. Як наслідок, кожен громадянин може вільно висловлюватись, писати і друкувати...». 25 вересня 1789 року перший Конгрес нового федерального уряду США запропонував перші десять поправок до Конституції Сполучених Штатів. Згідно з даними одного із досліджень, 82 відсотки національних конституцій, розроблених між 1788 і 1948 роками, і 93 відсотки конституцій, розроблених між 1949 і 1975 роками, передбачали певні права і свободи людини. Сьогодні більш як 100 національних конституцій чітко захищають права людини.

Слід зупинитися на питанні структури суду, адже його було створено як постійний діючий двопалатний судовий орган. Суд складається з сорока суддів – по одному судді від кожної держави-учасниці Конвенції. Рішення про прийнятність скарг розглядається на попередньому етапі Комітетом з трьох суддів і є остаточним у випадку, якщо воно прийняте одноголосно. Якщо суддя-доповідач Комітету вважає, що справа має ранг великої важливості, і при цьому скарга є прийнятною чи, якщо Комітет не може одноголосно прийняти рішення про відхилення скарги (вихнення її непринятною), справа направляється в палату.

Скаргу, визнану прийнятною, може бути розглянуто або палатою, або Великою палатою. Основна маса справ повинна розглядатися палатою, що складається з семи суддів. Палата приймає рішення про свою компетентність по цій справі і виносить рішення по справі. В палаті для підготовки справи до розгляду призначається суддя-доповідач, який встановлює контакти зі сторонами. Сторони можуть представити до Суду свої думки у письмовому вигляді. Можлива також дача свідчень у палаті. Якщо сторони не приходять до дружнього врегулювання, то палата виносить рішення по суті. Таким чином, палата є першою інстанцією Європейського суду з прав людини. Якщо рішення палати у встановлені терміни і за визначеними у Конвенції підставами не оскаржено у Велику палату, то воно вважається остаточним і у відповідності з Конвенцією обов'язковим до виконання. Якщо жодна зі сторін у справі не заперечує, то в будь-який час до винесення рішення по суті, палата може відмовитися від своєї юрисдикції на користь Великої палати. Конвенція встановлює вичерпний перелік підстав поступлення юрисдикцією: не можливе у випадках, якщо розгляд справи піднімає серйозні питання тлумачення Конвенції чи протоколів до неї, або існує ймовірність того, що відповідь на питання, яке стоїть перед палатою, не буде відповідати раніше винесеному рішенню. Велика палата складається з сімнадцяти суддів. Окрім можливості бути судом першої інстанції, Велика

Правові засади громадянського суспільства (на прикладі європейського суду з прав людини)

палата є судом другої інстанції. Після винесення рішення палатою, сторони у виключних випадках мають право звернутися в тримісячний строк про передачу справи на розгляд Великої палати. Клопотання може бути задоволене лише у випадку, «якщо справа порушує серйозне питання щодо тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї, або важливе питання загального значення» (ст.43). Рішення Великої палати є остаточними і, у відповідності до Конвенції, обов'язковими до виконання.

Контроль за виконанням рішень Європейського суду з прав людини здійснює Комітет міністрів Ради Європи. По суті, під юрисдикцією Європейського суду підпадає юридична оцінка виконання державами своїх зобов'язань за Конвенцією і протоколами до неї у випадках, коли Суд розглядає скарги, визнані прийнятими у відповідності до Конвенції. Тому заява до Європейського суду з прав людини може бути подана лише у відношенні дії чи бездіяльності держави (в особі її органів і посадових осіб, які зобов'язані забезпечити дотримання норм Конвенції), а не по відношенню до будь-яких фізичних чи юридичних осіб, які, можливо, з точки зору заявника, не дотримували Конвенцію. Таким чином, відповідачем у Європейському суді з прав людини може бути лише держава-учасник Конвенції, яка звинувачується в порушенні норм самої Конвенції і (чи) тих протоколів до неї, в яких дана держава бере участь. Не випадково найменування справ, що розглядаються Судом, будуються за схемою: заявник (ім'я (найменування) чи псевдонім) vs (проти) відповідач (назва держави). Саме держава-учасниця Конвенції в особі її органів і посадових осіб, використовуючи зі всією повнотою силу державної влади, зобов'язана забезпечити в межах своєї юрисдикції права і свободи, закріплені в Конвенції і в протоколах до неї. Суд ставиться до цього вкрай жорстко, що знайшло відображення у все більш широкому звертанні до концепції позитивних і негативних зобов'язань держав. [3, с.3-7].

Однією із найбільш важливих та ефективних форм забезпечення прав людини, порушення яких визнано та підтверджено ЄСПЛ, є наявність процесуальної можливості перегляду рішення національного суду, яке передувало зверненню заявника до ЄСПЛ. Законодавство європейських країн на цей час також не є уніфікованим у цьому аспекті [2,с.114-115].

Висновки:

1) Отже, створення системи підпорядкування Європейському суду з прав людини є прогресивним для української правової системи. Українське законодавство та судочинство повинні чітко слідкувати за збереженням традиційних європейських стандартів і норм в галузі національного права та не порушувати цінностей справедливості, чесності, відкритості захисту та зберігати правову безпеку людини у суспільстві; 2) З точки зору позитивних зобов'язань держава повинна не лише мати законодавство, яке найбільш повною мірою забезпечує дотримання конвенційних прав і свобод, але й застосовувати всі необхідні заходи для того, щоб воно реально діяло, а не залишалось на папері. Негативні зобов'язання ставлять державу перед необхідністю утримуватися від будь-яких дій, які могли б привести до

порушення прав і свобод. До негативних зобов'язань відноситься також неприпустимість чинних повноважень державних органів і їх посадових осіб у випадку захисту права на повагу особистого і сімейного життя або неприпустимість надання виконавчій владі необмежених дискреційних повноважень при здійсненні збору інформації про осіб; 3) Саме ця судова інстанція забезпечує реалізацію основоположних прав людини, є доволі довершеним контрольним механізмом, закладеним Конвенцією, дотримання державами-учасницями її положень, упровадження норм і принципів у рамки національних правових систем.

Список використаної літератури:

1. Воронкова В. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст монографія / В.Г.Воронкова; Запоріж. держ. інж. акад. - Запоріжжя: ЗДІА, 2012. – 262с.
2. Блажівська Н. Виконання рішень Європейського суду з прв людини // Блажівська Н. Вісник прокуратури. - №2. – 2010. – С. 111- 117.
3. Буроменський М. Звернення до європейського суду з прав людини (практика Суду і особливості українського законодавства) / Буроменський М. Харківська правозахисна група. - Харків: Фоліо, 2000. – 32с.
4. Дженіс М., Р.Кей, Е.Бредлі. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. Пер. з англ. / Дженіс М., Р.Кей, Е.Бредлі. – К.: "АртЕк", 1997. – 624 с.
5. Європейські стандарти в галузі свободи слова / М-во юстиції України. – К.:Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 232с.
6. Кост Жан-Поль. Роль органів державної влади, особливо судів, та майбутнє захисту прав людини в Європі // Жан- Поль Кост. Вісник Верховного суду України. - № 7 – 2011. – С. 11-14.
7. Лавринович О. Європейська конвенція з прав людини – надійний дороговказ гуманістичного розвитку України // Лавринович О. Право України. - №10-2010- С. 43-47.
8. Сидоренко С. Україна проиграла 11 миллионів за день в Європейском суде по правам человека/ С.Сидоренко// Коммерсант Украины – 17 января 2013г.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Voronkova V. Philosophy of modern society: theoretical and methodological context monograph / V.H.Voronkova; Zaporiz. State. Eng. Acad. - Kiev: DIG, 2012. – 262p.
2. Blazhivska N. Enforcement of the European Court of Human Severny lane / / Blazhivska N. Journal of prosecution. - № 2. - 2010. - P. 111 - 117.
3. Buromensky M. Appeal to the European Court of Human Rights (Court Practice and features of the Ukrainian legislation) / Buromensky M. KhG. - Kharkov: Folio, 2000. – 32p.
4. Janice M. R.Key, E.Bredli. European law on human rights: Sources and practical application. English. / Janice M. R.Key, E.Bredli. - K.: "Artek", 1997. - 624 p.
5. European Standards in the field of freedom of speech / Ministry of Justice of Ukraine. - K.: Publishing House "Jure", 2002. – 232p.
6. Coast Jean-Paul. The role of public authorities, notably the courts, and the future of human rights in Europe // Jean-Paul Costa. Bulletin of the Supreme Court of Ukraine. - № 7 - 2011. - P. 11-14.
7. Lavrynovych A. European Convention on Human Rights - a reliable humanistic development of Ukraine // Lavrynovych A. Law of Ukraine. - № 10 – 2010. - P. 43-47.
8. Sidorenko S. Ukraine lost 11 million per day in the European Court of Human Rights / S.Sydorenko // Kommersant Ukraine - 17 January 2013.

С.В. СИДОРЕНКО

Запорожский государственный медицинский университет, Запорожье

E-mail: sv20_2011@mail.ru

ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА (НА ПРИМЕРЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СУДА ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА)

В статье рассматривается реализация правовых основ гражданского общества; проводится анализ Конвенции ценность которой заключается не столько в фиксации прав и свобод, сколько в образовании механизма имплементации, сущность которого в создании на европейском пространстве особого органа – Европейского суда по правам человека; обсуждаются основные нарушения Конвенции и пути реализации ее пунктов в Украине.

Ключевые слова: гражданское общество, Европейский суд по правам человека, европейская правовая система, Конвенция по правам человека, имплементация, «пилотное решение».

С.В. СИДОРЕНКО

Запорожский государственный медицинский университет, Запорожье

E-mail: sv20_2011@mail.ru

ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА (НА ПРИМЕРЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СУДА ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА)

This paper describes the implementation of the legal framework of civil society, the analysis of the Convention, the value of which is not so much in fixing the rights and freedoms as the formation mechanism of implementation, which essentially to establish the European area of special body - the European Court of Human Rights, discusses the main violations of the Convention and the realization of its points in the Ukraine.

Key words: civil society, the European Court of Human Rights, the European legal system, the Convention on Human Rights, the implementation of "pilot decision."

Стаття надійшла до редколегії 25.03.13

Прийнята до друку 30.03.13

Рецензент: д.філософ.н.,проф. Воронкова В.Г.